

Obične diferencijalne jednačbe

Opći oblik ODJ 1. reda: $y' = f(x, y)$, zapisuje se i kao $\frac{dy}{dx} = f(x, y)$, gdje je f neka funkcija.

- **ODJ sa separiranim varijablama:**

Ako $f(x, y)$ ima oblik $f(x, y) = F(x) * G(y)$.

Rješavamo prebacivanjem članova sa y na jednu a sa x na drugu stranu i integriranjem.

- **Homogene ODJ:**

Ako jednačbu možemo zapisati u obliku $y' = f(\frac{y}{x})$.

Rješavamo supstitucijom $z = \frac{y}{x}$. Na taj način dobijemo $y' = f(z)$ i uvrstimo $f(z)$ u jednačbu $xz' = f(z) - z$. Dobijemo jednačbu sa separiranim varijablama.

- **Linearna ODJ:**

Ako jednačba ima oblik $y' + p(x)y = q(x)$, gdje su $p(x)$ i $q(x)$ neke funkcije.

1. rješavamo jednačbu $y' + p(x)y = 0$ i njeno rješenje zapišemo u obliku $y = C * h(x)$, gdje je $h(x)$ neka funkcija.

2. uvrstimo $y = C(x) * h(x)$ u početnu jednačbu $y' + p(x)y = q(x)$ i izračunamo $C(x)$.

3. uvrstimo $C(x)$ u rješenje iz 1., umjesto C , i tako dobijemo konačno rješenje.

- **Linearna ODJ sa konstantnim koeficijentima:**

homogena je oblika

$$y^{(n)} + a_{n-1}y^{(n-1)} + a_{n-2}y^{(n-2)} + \dots + a_2y'' + a_1y' + a_0y = 0$$

gdje su a -ovi neki realni brojevi.

Postupak rješavanja:

1) jednačbi pridružimo karakterističnu jednačbu:

$$\lambda^n + a_{n-1}\lambda^{n-1} + a_{n-2}\lambda^{n-2} + \dots + a_2\lambda^2 + a_1\lambda + a_0 = 0$$

i odredimo joj rješenja ($\lambda_1, \lambda_2, \dots$) i njihove kratnosti ($r_1, r_2, \dots$)

2)a) Svakom jednostrukom realnom rješenju λ_j pridružujemo rješenje $y = e^{\lambda_j x}$.

b) Svakom višestrukom realnom rješenju λ_j kratnosti r pridružujemo r rješenja: $y_1 = e^{\lambda_j x}$, $y_2 = x e^{\lambda_j x}$, $y_3 = x^2 e^{\lambda_j x}$ ..., $y_r = x^{r-1} e^{\lambda_j x}$.

c) Svakom paru jednostrukih kompleksnih rješenja $\lambda_l = \alpha + \beta i$ i $\bar{\lambda}_l = \alpha - \beta i$ pridružujemo dva rješenja: $y_1 = e^{\alpha x} \cos(\beta x)$ i $y_2 = e^{\alpha x} \sin(\beta x)$

d) Svakom paru višestrukih kompleksnih rješenja kratnosti r $\lambda_l = \alpha + \beta i$ i $\bar{\lambda}_l = \alpha - \beta i$ pridružujemo $2r$ rješenja: $y_1 = e^{\alpha x} \cos(\beta x)$, $y_2 = x e^{\alpha x} \cos(\beta x)$, $y_3 = x^2 e^{\alpha x} \cos(\beta x)$, ..., $y_r = x^{r-1} e^{\alpha x} \cos(\beta x)$

$y_{r+1} = e^{\alpha x} \sin(\beta x)$, $y_{r+2} = x e^{\alpha x} \sin(\beta x)$, ..., $y_{2r} = x^{r-1} e^{\alpha x} \sin(\beta x)$.

3) Konačno rješenje je je linearna kombinacija svih pridruženih rješenja ($y = C_1 y_1 + C_2 y_2 + C_3 y_3 + \dots$).